

forme pour le texte à l'édit. de Beuchot... (édit. Moland), vol. 10, Paris, 1877, 484 v.

6) *Observations sur le progrès continuël de la Raizon Universelle* (XI, 257 vv.), *Discours sur le Désir de la Béatitude* (XI, 333 vv.) en *Conséquences du progrès nécessaire et indéfini de la Raizon humaine, malgré les interruptions des guerres* (XV, 100 vv.).

7) Daar hier de ruimte ontbreekt nader in te gaan op de verschillende typen van vooruitgangstheorieën, zij hier verwezen naar J. H. J. van der Pot, *Periodisierung und Sinndeutung der Geschichte, ein systematisches Handbuch der Theorien*, dat omstreeks 1960 zal verschijnen.

8) Het is merkwaardig, dat ook in de bekendste biografie van Saint Pierre, nl. J. Drouet, *L'abbé de Saint Pierre, l'homme et l'oeuvre*, Paris, 1912, over zijn vooruitgangstheorieën niet gesproken wordt.

9) *Observations* (zie noot 6), 270 vv., *Discours* (zie noot 6), 497 vv., en *Conséquences* (zie noot 6), 103 vv.

10) En wel bij Jan Daniel Beman (1696–1771), een zoon van de Delftse boekverkoper Adriaan Beman en Willemyna Bogaert. In 1714 kwam deze in de leer bij de Rotterdamse boekhandelaren Kaspar Fritsch en Michiel Böhm. Nadat hij op 14 april 1719 in het Rotterdamse boekverkoopersgilde was opgenomen, vestigde hij zich als boekverkoper en uitgever, aanvankelijk aan de Noordblaak, later op de Hoogstraat. Voor zover kon worden nagegaan gaf hij in 1719 zijn eerste boek uit, en wel J. D. Santorini's *Opuscula medica de structura et motu fibrae*. . . Nadien heeft hij nog tal van theologische, filosofische, letterkundige, historische en medische werken uitgegeven, eerst alleen en van 1755–1763 samen met zijn zoon onder de firma Jan Daniel Beman & Zoon (noot van mr. H. C. Hazewinkel).